

מסכת כתובות דף צט.

• גמרא דף צח-צט.

שאלת הגמ' - אמר לשלוחו, מכור משדותי ליתכא (בית חצי כור), ואזל השליח ומכר בית כור, מהו,	
מי אמרינן מוסיף על דבריו הוא, וחצי כור מיהא קני הלוקח,	או דלמא מעביר על דבריו של הבעל הבית, ומכרה בטל,
ואם בא בעל הבית לחזור, אינו חוזר,	וחצי כור נמי לא קנה הלוקח?
ת"ש משנתנו, היתה כתובתה מנה, ומכרה שוה מנה ודינר במנה, מכרה בטל,	
מאי לאו דזבין שוה מנה ודינר במנה ודינר, שלא היה במנה ודינר שום טעות, אלא שמכרה יותר מכתובתה,	
וקתנ מכרה בטל, ש"מ שמעביר על דבריו הוא,	
ולכן יש ראייה לאמר לשלוחו, מכור משדותי בית חצי כור, ואזל ומכר בית כור, שמעביר על דבריו הוא, ומכרה בטל	
רב הונא בריה דרב נתן - לא, בדאזיל,	
ומשום הכי מכרה בטל, דטעתה שמכרה שוה מנה ודינר במנה,	
אבל לעולם במכרה שוה מנה ודינר במנה ודינר, אימא לך מוסיף על דבריו דמכרה קיים (ושוה דינר קרקע חוזרת ליורשים)	
קושית הגמרא - הא מדסיפא באזיל, הוי רישא (מציעא) בדלא אזיל,	
דקתני סיפא היתה כתובתה ארבע מאות זוז, מכרה לזה במנה, ולזה במנה, ולזה במנה,	
ולאחרון יפה מנה ודינר במנה (שאזיל), של אחרון, מכרה בטל, ושל כולן, מכרן קיים,	
ואם רישא (מציעא) של מכרה שוה מנה ודינר במנה, בדאזיל, יש להקשות תרתי בדאזיל למה לי לאשמועינן?	
ואלא מאי דרישא (מציעא) בדלא אזיל, אלא שמכרה שוה מנה ודינר במנה ודינר, וש"מ מעביר על דבריו הוא, ומכרה בטל	
תירוץ הגמרא - לעולם רישא (מציעא) וסיפא בדאזיל,	
ומכרה שוה מנה ודינר במנה, ולא שייך לשאלה של מוסיף על דבריו או מעביר על דבריו, ואין ראייה לשאלה זו ממשנתנו,	
ולעולם במכרה שוה מנה ודינר במנה ודינר, אימא לך מוסיף על דבריו, ומכרה קיים, (ושוה דינר חוזרת ליורשים),	
וסיפא הא קמ"ל טעמא דאזיל בדיתמי,	אבל באזיל בדידה, כגון שטעתה אצל אחד מן הראשונים שהיה
שלא היה לה עוד עליהם כלום,	הטעות עליה, שהרי יש לה עוד לגבות ולמכור מהן, מכרה קיים,
שהרי באחרון טעתה,	דאין אונאה לקרקעות, וכ"ש שאין כאן שתות שיעור אונאה
ואע"פ שמדרישא שמעת מינה, בהיתה כתובתה מאתים, ומכרה שוה מאתים במנה,	
דאזיל בדידה, שנתקבלה כתובתה, ולא אמרינן מכרה בטל,	
מרישא ה"א שדוקא התם הוא דאיסתלקא לה במכירה ראשונה מהאי ביתא לגמרי, וליכא למיגזר מידי, ולכן באזיל בדידה, מכרה קיים,	
אבל הכא בסיפא, דבמכירה ראשונה לא איסתלקא לה מהאי ביתא לגמרי,	
אימא אם טעתה במנה ראשון, נמי יהא מכרה בטל אטו מנה אחרון, דלא ניתי למימר במנה אחרון מכרה קיים,	
קמ"ל הדיוק של הסיפא, דאפ"ה דוקא דטעתה במנה אחרון, שהטעות בדיתמי, מכרה בטל,	
אבל במנה ראשון, שהטעות בדידה, מכרה קיים, ולא גזרינן מנה ראשון אטו מנה אחרון	

מסכת כתובות דף צט.

- סיכום של הגמ' דף צט. בהבנת המשנה דף צח.

חידוש	משנה	
ש"מ בדאזויל בדידה, מכרה קיים, ולא ידעינן אלא כשאיסתקלא לה מהאי ביתא לגמרי	אלמנה שהיתה כתובתה מאתים, ומכרה שוה מנה במאתים, או שוה מאתים במנה, נתקבלה כתובתה,	רישא
ש"מ בדאזויל בדיתמי, מכרה בטל	היתה כתובתה מנה, מכרה שוה מנה ודינר במנה, אפילו היא אומרת אחזיר דינר ליורשין, מכרה בטל,	רישא (מציעא)
ש"מ מדיוק של המשנה, בדאזויל בדידה, מכרה קיים, ואפילו כשלא איסתקלא לה מהאי ביתא לגמרי, וש"מ זלא גזרינן אטו מנה אחרון בדאזויל בדיתמי	היתה כתובתה ארבע מאות זוז, מכרה לזה במנה, ולזה במנה, ולזה במנה, ולאחרון יפה מנה ודינר, במנה של אחרון בטל, ושל כולן, מכרן קיים	סיפא

- ואיכא דאמרי...

הא לא תיבעי לך, היכא דאמר ליה למכור לי ליתכא (בית חצי כור), ומכר שדה של כור, דודאי הוי מכירה, דמוסיף על דבריו הוא,	
כי תיבעי לך, דאמר ליה לשלוחו למכור לי שדה של בית כור, ואזל ומכר בית חצי כור, מאי?	
מי אמרינן שיכול השליח לומר לו, עשיתי לך טובה, שאילו הייתי מוכר כור שלם, ולבסוף לא היית זקוק למעות, ותתחרט במכירתך, לא היית יכול לחזור אם מכרתיה (ולפי זה, אע"פ ששינה השליח מדעת בעל השדה, מ"מ מכרו קיים, שאין זה אלא כ"מוסיף על דבריו"),	או דלמא בעל השדה יכול לומר לשליח, איני רוצה שירבו עלי שטרי מכירה (ולכתוב עליו שטר נוסף, שדבר זה הוא גנאי בשבילי, שכן יצא עלי שם של אדם שמוכר בכל יום מנכסיו), וא"כ הוי כ"מעביר על דבריו" של המשלח, ומכירתו בטלה?

- סיכום...

שתי לשונות בשאלת הגמרא	אמר לשלוחו למכור שדה של בית חצי כור, ומכר כור	אמר לשלוחו למכור בית כור, ומכר בית חצי כור
לישנא קמא	שאלת הגמ' אם אמרינן מוסיף על דבריו או מעביר על דבריו	//////////
איכא דאמרי	לא תיבעי לך, דודאי מוסיף על דבריו הוא	זו שאלת הגמ' אם אמרינן מוסיף על דבריו או מעביר על דבריו

מסכת כתובות דף צט.

• אמר רבי חנינא מסורא, ת"ש...

<p>ת"ש, נתן לו דינר של זהב **, ואמר לו, הבא לי חלוק (בשש סלעים), והלך והביא לו בשלש סלעים חלוק ***, ובשלש סלעים טלית, שנהים מעלו,</p>
<p>אי אמרת בשלמא שליח כי האי גוונא עושה שליחותו ו"מוסיף על דבריו" הוי, משום הכי בעל הבית מעל, אלא אי אמרת "מעביר על דבריו" הוי, בעל הבית אמאי מעל? ****</p>
<p>** דינר זהב שוה כ"ה דינרין כסף, והם ששה סלעים (דיש ד' דינרים לסלע, והקשו במפרשים דששה סלעים הם כ"ד דינרי כסף ולא כ"ה)</p>
<p>*** זה דהביא לו בשלש חלוק ובשלש טלית, הוי דומיא לאמר לשלוחו למכור לי שדה של כור, ומכר של חצי כור, שהרי צוהו למכור כל הדינר בחלוק,</p>
<p>**** אע"ג דליכא למימר הכא טעמא דאפושי שטרי, מיהו אי בעלמא מעביר על דבריו הוי, על כרחין לא עשה שליחותו, עכ"ל של רש"י, (שאלו היה הדין במקום אחר, כגון במכירת הלנתך, שגירעון מהוראת המשלח נחשב כ"מעביר על דבריו", ע"כ גם במקרה של של המשנה, בקניית החלוק, עלינו לדון שלא נתקיימה השליחות, ובארו אחרונים כוונת רש"י, שיעקר הטעם שהשליח נידון כ"מעביר על דבריו" אינו דוקא משום קפידתו של הבעל ברבוי שטרות, אלא משום עצם הגירעון בדבריו, וסברת רבוי שטרות לא הוזכרה בגמרא אלא כנגד טענת השליח לבעל שעשה לו טובה בכך)</p>

• (אינה ראייה) הכא במאי עסקינן...

<p>הכא במאי עסקינן, דאייתי לה שוה שש בשלש, דהויא ליה עשה שליחותו, דחלוק בת שש אמר ליה</p>	
<p>קושית הגמרא אי הכי, שליח אמאי מעל?</p>	<p>(דסלקא דעתין השתא, כיון דאייתי לה שוה שש בסלע, אפילו "מוסיף על דבריו" לא הוי, אלא שליחותיה קעביד, שכן היה דעתו אם ימצא שם בשלש, שיקנה לו טלית במותר [תד"ה אי הכי])</p>
<p>תירוץ הגמרא אטלית מעל,</p>	<p>שהסלעים אחרונים מדעתו הוציאם ולא מדעת בעל הבית (דלא היה דעתו של המשלח על הטלית)</p>

• אי הכי...

<p>קושית הגמ' - אי הכי, אימא סיפא, ר' יהודה אומר, אף בזה, בעל הבית לא מעל, מפני שיכול לומר חלוק גדול היית מבקש, ואתה הבאת לי חלוק קטן ורע, דמשמע דלא אייתי שוה שש בשלש אלא חלוק רע וקטן בשלש?</p>	<p>תירוץ הגמרא - לעולם אייתי שוה שש בשלש, והא דקתני רע, היינו רע בדמים, שקנאו בדמים מועטים, והוא צוהו לקנותו בשש, וא"ת מאי אכפת ליה, דא"ל אי אייתיית לי בשש, כ"ש דמרווחנא טפי, דהוי שוה י"ב סלעים גדולים (יותר מכפליים ממחירו) שהלוקח הרבה ביחד, מוזלי גביה טפי</p>
---	---

מסכת כתובות דף צט

• דיקא נמי

דיקא נמי דרע דקאמר ר' יהודה, רע בדמים קאמר, ובדאייתי ליה שוה שש בשלש,

מדקתני מודה רבי יהודה בקטנית, שהלך וקנה זאת בחצי סלע, ובחצי סלע הנוותר קנה מין אחר, ששניהם (הבעל והשליח) מעלו, דהתם לא מצי למימר כל שכן דאי מיייתת בדינר זהב היה שוה יותר מכפלים, דהוו מוולך גבך טפי,

שאיין הדרך להוזיל מחיר קטניות כשהן קונים מהן כמות גדולה,

שקטנית שנקנית בסלע וקטנית שנקנית בפרוטה נמכרים באותו מחיר,

שלא היה מקום שמוכרין קטניות באומד, אלא בכנא (כלי מידה קטן) ומוכרין באותה מחיר בין לשוה פרוטה ובין לשוה סלע,

וש"מ דאותו רע, רע בדמים היו, כתירוץ הגמרא,

ולכן חילק ר' יהודה בין חלוק שנכמר באומד, דקנה שוה שש בשלש ולא קנה יותר בשש, דמעביר על דבריו, ולא מעל בעל,

לקטנית שנמכר במדה, דאם קנה שש בשלש, וקנה מין אחר בשלש, שנחשבת כמוסיף על דבריו, ושניהם מעלו,

דאם רישא בחלוק רע ממש קאמר, שאינה שוה אלא שלש, ודכוותה גבי קטנית דא"ל הבא לי בסלע,

והביא לו בחצי סלע כשוה חצי סלע, ובחצי סלע אחר הביא לו מין אחר,

אמאי מחלק ר' יהודה בקטנית ואמר שבעל הבית נמי מעל, לימא ליה לשוה סלע הייתי צריך, כמו שאמר בחלוק

• ת"ש...

משנתנו, היתה כתובתה ארבע מאות זוז, מכרה לזה במנה ולזה במנה ולזה במנה, ולאחרון יפה מנה ודינר במנה,

של אחרון בטל, ושל כולן, מכרן קיים,

והא הכא האלמנה היא כשליח היתומים, דלזבוני בארבע מאה שדרוה, ומכרה לראשון במנה,

דהיינו זבין לי כורא, וזבין ליה ליתכא (חצי כור),

ש"מ דלא אמרינן מעבירין על דבריו של המשלח

אינה ראייה, דלעולם י"ל בסתם שדה אמרינן מעבירין על דבריו ומכירותיה בטלין,

אלא דהכא בקטיני, דלא היו שדות הללו יחד, ואין ראויין לאדם אחד,

דמעיקרא אדעתא דהכי נעשית שליח

מסכת כתובות דף צט:

• פשיטא...

אמר לשלוחו מכור לי בית כור משדותי <u>לאחד ולא לשנים</u> ,	
האמר <u>לאחד ולא לשנים</u> , ואפילו אם תמצא לומר זבין לי כורא, וזבין ליה ליתכא, מכרו קיים, הכא בטל, דגלי דעתיה דקפיד באפושי שטרי	
אמר לשלוחו מכור לי בית כור משדותי <u>לאחד</u> סתמא ולא פירש "ולא לשנים", מאי, מי הוי גילוי דעתא דקפיד באפושי שטרא או לא?	
ללאחד ולא לשנים, ולכן מכרו בטל	רב הונא
לאחד ואפילו לשנים, לאחד ואפילו למאה, ומכרו קיים , דלאו אורחיהו דאינשי דקפדי, והאי נמי לא קפיד, אלא אורחא לאישתעווי הכי, ואי הוה קפיד, הוה מפרש ליה "ולא לשנים"	רב חסדא ורבה בר רב הונא
לאחד ואפילו לשנים, ומכרו קיים	רב נחמן
אבל אם טעה שליח ומכר בזול, מכרו בטל , שבזה לא אמרינן דמכרו קיים	רב נחמן
ואע"פ דאמר מר אין אונאה לקרקעות, הני מילי היכא דטעה בעל הבית, אבל טעה שליח , אמר ליה הבעל לשליח, לתקוני שדרתיך ולא לעוותי	

• ומנא תימרא...

ומנא תימרא דשאני בין שליח לבעל הבית, דתנן, האומר לשלוחו, צא ותרום,	
פרכת עשרה (שתרם אחד מארבעים) או הוסיף עשרה (אחד מששים), תרומתו תרומה, אבל טפי לא	תורם כדעת בעל הבית, כפי מה שהוא מכיר בו, אם עין יפה , אחד מארבעים, ואם עין רעה , אחד מששים ואם אינו יודע דעת בעל הבית, תורם בבינונית, אחד מחמשים,
ואילו גבי בעל הבית תניא, תרם ועלה בידו אפילו אחד מעשרים, תרומתו תרומה	

• סיכום....

יש חילוק בין שליח לבעל הבית	שליח	בעל הבית
רב נחמן - טעה ומכר בזול	מכרו בטל	מכרו קיים
תנן - תרם אחד מעשרים	אין תרומתו תרומה	תרומתו תרומה

מסכת כתובות דף צט:

• ת"ש...

<p>לענין שאלת הגמרא באמר לשלוחו מכור לי בית כור משדותי לאחד סתמא ולא פירש "ולא לשנים", מאי, מי הוי גילוי דעתא דקפיד באפושי שטרא או לא?</p>
<p>ת"ש משנתנו, היתה כתובתה ארבע מאות זוז, מכרה לזה במנה ולזה במנה ולזה במנה, ולאחרון יפה מנה ודינר במנה, של אחרון בטל, ושל כולן, מכרן קיים,</p>
<p>והא הכא האלמנה היא כשליח היתומים, ונהי נמי דיתומין לא גלו דעתייהו, אן מיהא דידי יתומין בעינן למיהוי, צריך להיות כמו שאמרנו למכור לאחד, ואית לן למימר מכרן בטל, ומדלא אמרינן הכי, אלא תני של כולן מכרן קיים, ש"מ שאין אדם מקפיד על כך כשאמר "מכור לאחד", אלא אם אמר בפירוש "מכור לאחד ולא לשנים"</p>
<p>אינה ראה, דלעולם י"ל בסתם שדה אמרינן מכור לאחד הוי גילוי דעת דמקפיד על כך, וכאילו אמר מכור לאחד ולא לשנים, ומכירותיה בטלן, אלא דהכא בקטיני, דלא היו שדות הללו יחד, ואין ראוי לאדם אחד, דמעיקרא אדעתא דהכי נעשית שליח</p>

• משנה

<p>שום הדיינין שפחתו שתות או הוסיפו שתות,</p>	
<p>רבן שמעון בן גמליאל</p>	<p>תנא קמא</p>
<p>מכרן קיים, דאם לאו, מה כח בית דין יפה</p>	<p>מכרן בטל</p>
<p>אבל אם עשו אגרת בקורת ** ביניהם, אפילו מכרו שוה מנה במאתים, או שוה מאתים במנה, לכ"ע מכרן קיים</p>	
<p>** אגרת בקרת, היינו הכרזה (שב"ד הכריזו על על המכירה, ומכרו במחיר הגבוה ביותר שיכלו להשיג), ולשון בקורת, שמבקרין אותה בני אדם ע"י הכרזה</p>	

• סיכום

שעות (ויותר משעות)	פחות משעות	טעה...
שליח - מכרו בטל בית דין - מכרן בטל	שליח - מכרו בטל בית דין - מכרן קיים	ת"ק
שליח - מכרו בטל בית דין - מכרן קיים	שליח - מכרו בטל בית דין - מכרן קיים	רשב"ג

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.